

Anna Krzysztofek, Kamil Danielewski¹

REALIZACJA WYBRANYCH AKTYWNYCH PROGRAMÓW RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W LATACH 2006–2008

Wstęp

W 2008 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w woj. Świętokrzyskim wyniosła 77716 osób. Stopa bezrobocia ukształtowała się na najniższym od 1999 r. poziomie i równała się 13,9%. Charakterystyczną cechą struktury bezrobocia pozostaje niski poziom wykształcenia zarejestrowanych oraz długotrwałe pozostawanie bez pracy².

W celu przeciwdziałania zwiększaniu się ilości osób pozostających bez etatu powiatowe urzędy pracy posługują się aktywnymi programami rynku pracy, do których zaliczamy: prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie działalności gospodarczej, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace społecznie użyteczne, inne.

Prace interwencyjne

Prace interwencyjne to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę lub przez przedsiębiorcę niezatrudniającego pracownika, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy³. Do skorzystania z tej formy pomocy kwalifikują się bezrobotni:

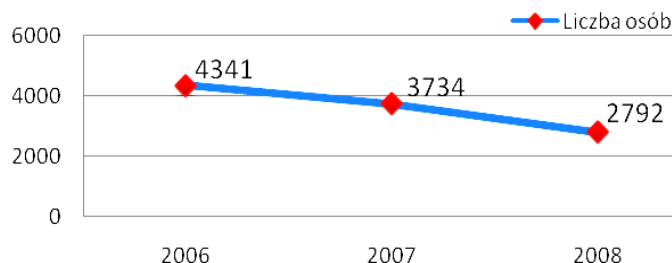
¹ Anna Krzysztofek, Kamil Danielewski, studenci, Studenckie Koło Naukowe KONCEPT.

² Świętokrzyski Plan Działania na rok 2009, Uchwała Nr 1666/09 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 kwietnia 2009 r., Kielce 2009, s. 5-6.

³ http://www.Pupwloszczowa.Pl/index.Php?Option=com_content&task=view&id=15&Itemid=18, (14.03.2010).

do 25 roku życia, długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, powyżej 50 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, niepełnosprawni⁴.

Zatrudnienie bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych następuje na podstawie umowy zawartej przez starostę z pracodawcą po uprzednim złożeniu przez pracodawcę pisemnego wniosku o organizację prac interwencyjnych⁵.

Wykres 1. Liczba osób zatrudniona w ramach prac interwencyjnych w woj. świętokrzyskim w latach 2006-2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006–2008”.

Najwięcej osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych w województwie świętokrzyskim odnotowano w 2006 r. (4341 osób). W roku następnym zanotowano 14% spadek liczby osób do wartości 3734. W ostatnim z badanych okresów ilość bezrobotnych korzystających z tej formy zatrudnienia wynosiła 2792 osób i była niższa niż w roku ubiegłym o ponad 25%. Analizując zjawisko zauważamy tendencję spadkową.

Roboty publiczne

Roboty publiczne polegają na zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac zorganizowanych przez gminy oraz organizację pozarządową statutowo zajmującą się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia, pomocy społecznej⁶.

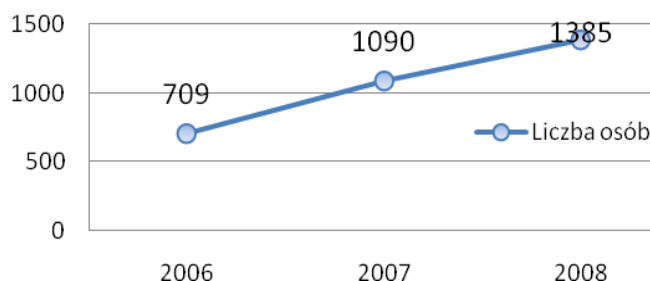
⁴ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001, Art. 49.

⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, Dz.U. 2009 nr 5 poz. 25, § 5. 1 - § 6. 1.

⁶ http://www.pupwloszczowa.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=52&Itemid=64, (14.03.2010).

Organizator robót publicznych w wyniku zawartej umowy, otrzymuje refundację części poniesionych kosztów na wynagrodzenie oraz składki na ubezpieczenia społeczne od zwracanej kwoty⁷.

Zatrudnienie bezrobotnych w ramach robót publicznych następuje na podstawie umowy zawartej przez starostę z organizatorem po uprzednim złożeniu przez aranzera pisemnego wniosku o organizację takiej formy zatrudnienia⁸.

Wykres 2. Liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych w woj. świętokrzyskim w latach 2006–2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006–2008”.

W analizowanym okresie zauważamy wzrost liczby osób korzystających z aktywnych form aktywizacji bezrobotnych, jakimi są roboty publiczne. W 2006 r. z tej formy skorzystało 709 osób, a już w roku następnym wartość ta wzrosła do 1090. Rok 2008 spowodował zwiększenie ilości bezrobotnych zatrudnionych w ramach robót publicznych, o 295, co oznaczało, iż w tym czasie skorzystało z nich 1385 osób.

Podjęcie działalności gospodarczej

Środki na podjęcie działalności gospodarczej mogą być udzielone na rozpoczęcie działalności w branżach: wytwórczej, budowlanej, usługowej, handlowej, prowadzonej w sposób ciągły i w celach zarobkowych.

O uzyskanie środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej mogą ubiegać się osoby które:

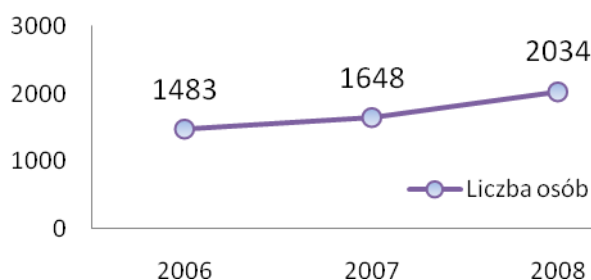
- są bezrobotne i zarejestrowały się w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku nie odmówiły bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia,
- dotychczas nie otrzymały z Funduszu Pracy lub z innych środków publicznych bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- nie przekroczyły określonego pułapu pomocy de minimis w okresie ostatnich 3 lat przed złożeniem wniosku,

⁷ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, *op. cit.*, Art. 57.

⁸ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. ..., *op. cit.*, § 5. 1.2.

- nie złożyły wniosku o przyznanie jednorazowo środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub wniosku o przystąpienie do spółdzielni socjalnej, do innego Starosty,
- nie prowadziły działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- nie były w okresie 2 lat przed dniem złożenia wniosku skazane za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu⁹.

Bezrobotny chcący podjąć działalność gospodarczą może złożyć do starosty właściwego ze względu na miejsce zamieszkania, pobytu, albo ze względu na miejsce prowadzenia działalności, wniosek o przyznanie ze środków Funduszu Pracy jednorazowo środków na jej podjęcie, w tym kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa dotyczących tej aktywności¹⁰.

Wykres 3. Liczba osób, która otrzymała środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej w woj. świętokrzyskim w latach 2006-2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006–2008”.

Jak widzimy na wykresie rośnie ilość osób korzystających ze wsparcia na tworzenie własnej działalności gospodarczej. W pierwszym z analizowanych lat wynosiła ona 1483, a już w roku następnym wzrosła o 165. W ostatnim z badanych lat zauważamy 23% wzrost liczby beneficjentów pomocy w porównaniu do roku wcześniejszego.

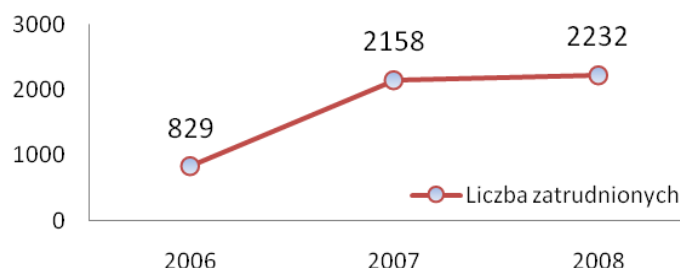
Refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego

Starosta może ze środków Funduszu Pracy zrefundować koszty wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego. Koszty te muszą mieć jednak bezpośredni związek z tworzonymi miejscami pracy. Może również zawrzeć

⁹ http://www.pupwloszczowa.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=16&Itemid=20, (14.03.2010).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lutego 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej, Dz. U. Nr 30 poz. 156, § 6 ust. 1.

z pracodawcą umowę dotyczącą jednorazowego zwrotu kosztów z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem osoby bezrobotnej. Pracodawca uzyska ją, jeżeli będzie zatrudniał tą osobę w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 12 miesięcy oraz po upływie tych 12 miesięcy będzie ona nadal zatrudniona¹¹.

Wykres 4. Liczba osób podejmująca pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego w woj. świętokrzyskim w latach 2006–2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006–2008”.

W 2006 roku w ramach tej formy pomocy zatrudnionych było 829 bezrobotnych. Przełom nastąpił w roku następnym, kiedy zauważamy ponad 160% wzrost liczby osób objętych tym typem wsparcia. Rok 2008 przyniósł kolejne zwiększenie beneficjentów o 74 osoby, co w efekcie spowodowało, iż 2232 bezrobotnych pracuje dzięki temu programowi.

Szkolenia

Szkolenia są to pozaszkolne zajęcia, które mają na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych potrzebnych do wykonywania pracy, w tym możliwości poszukiwania zatrudnienia¹².

Szkolenie finansowane przez starostę z Funduszu Pracy odbywa się w formie kursu, realizowanego według planu nauczania obejmującego przeciętnie nie mniej niż 30 godzin zegarowych w tygodniu. Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych nie dłużej niż 12 miesięcy¹³.

¹¹ http://www.podatki.biz/artykuly/10_74.htm, (15.03.2010).

¹² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie szczególnych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy, Dz.U. 2007 nr 47 poz. 315, § 26. 2 - § 27. 1.

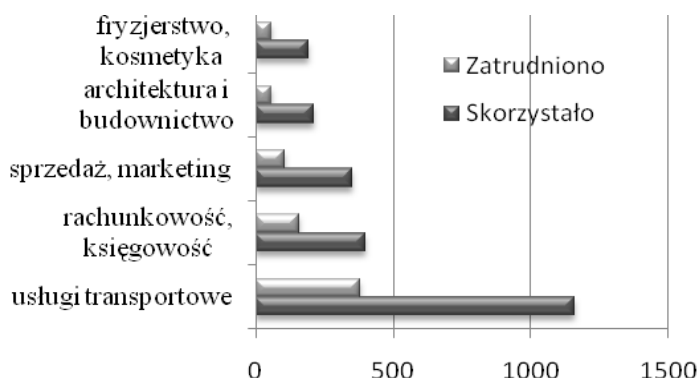
¹³ http://www.pupwloszczowa.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=22, (15.03.2010).

Tabela 1. Liczba osób uczestnicząca w szkoleń w woj. świętokrzyskim w latach 2006–2008.

	Rok		
	2006	2007	2008
Liczba osób, które ukończyły szkolenie	3 912	5 211	4 928
Liczba osób, które podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia	1 534	1 839	1 494

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006–2008”.

Największą liczbę uczestników szkoleń zanotowano w 2007 roku (5211 osób) i była ona większa o 33% w porównaniu do roku ubiegłego. W 2008 roku obserwujemy spadek liczby osób biorących udział w szkoleniach o 283. Biorąc pod uwagę liczbę osób, które podjęły pracę w trakcie lub też po ukończeniu szkolenia zauważamy największą ich ilość w roku 2007, co stanowiło 35,3% efektywności szkoleń. Największą skuteczność uzyskały kursy w 2006 roku, kiedy to 39,2% uczestników rozpoczęło pracę.

Wykres 5. Obszary szkoleń przeprowadzonych w 2008 roku w woj. świętokrzyskim.

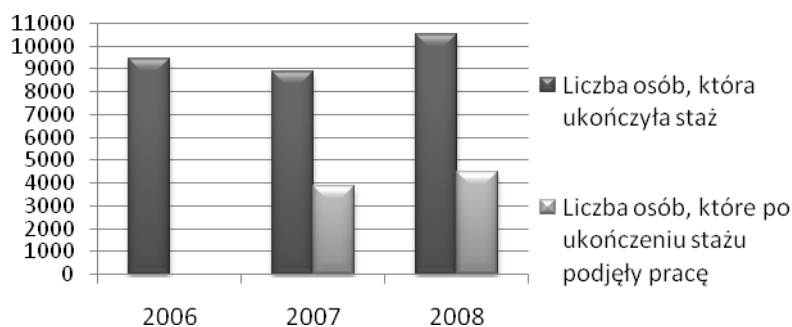
Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2008 roku”.

Jak widać na wykresie najwięcej osób skorzystało ze szkoleń transportowych w tym z kursów na prawo jazdy, jednak tylko 33% po jego ukończeniu uzyskało zatrudnienie. Najmniejszą efektywnością charakteryzowały się kursy fryzjersko-kosmetyczne, po których tylko 29% osób uzyskała pracę. Najwyższy rezultat uzyskali bezrobotni korzystający ze szkoleń z rachunkowości, po ukończeniu których 40% kursantów znalazło zatrudnienie.

Staże

Ta forma aktywizacji zawodowej pozwala przeciwdziałać bezrobociu ludzi młodych do 25 roku życia oraz osób zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie lub innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły wyższej, które nie ukończyły 27 lat życia.

Staż może trwać minimum 3 miesiące, a maksymalnie do 6 miesięcy dla bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy lub też do 12 miesięcy dla grup osób wymienionych w stosownej ustawie¹⁴. Czas pracy odbywającego staż nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo, a osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo¹⁵.

Wykres 6. Rezultaty odbycia stażu w woj. świętokrzyskim w latach 2006-2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006–2008”.

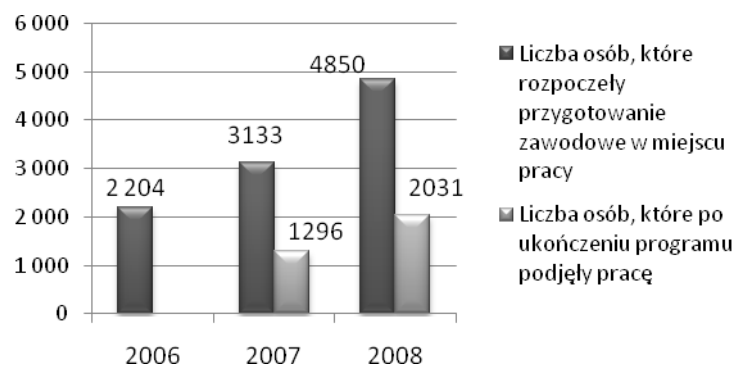
Najwięcej osób skorzystało ze stażu w roku 2008 (10496 uczestników) i dla 43% z nich zakończyło się to podjęciem zatrudnienia. W roku 2007 odnotowano najmniejszą ilość kończących staż (8858 osób), z czego prawie 44% otrzymało możliwość podjęcia pracy.

Przygotowanie zawodowe

Starosta inicjuje, organizuje i finansuje z Funduszu Pracy przygotowanie zawodowe dorosłych, w celu uzyskania przez nich kwalifikacji lub umiejętności zawodowych, potwierdzonych stosownymi dokumentami. Praktyczna nauka zawodu dorosłych trwa od 12 do 18 miesięcy, a przyuczenie do pracy trwa od 3 do 6 miesięcy.

¹⁴ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, *op. cit.*, Art. 53.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczególnych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, Dz.U. 2009 nr 142 poz. 1160, § 7. 1.

Wykres 7. Liczba osób korzystających z programu przygotowania zawodowego w miejscu pracy w woj. świętokrzyskim w latach 2006-2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006-2008”.

W 2007 r. przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, pozwalające na zdobycie nowych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych rozpoczęło 3133 bezrobotnych i było to o 929 osób więcej niż rok wcześniej. Spośród osób, które w 2007 r. ukończyły program, pracę podjęło 1296 bezrobotnych, tj. 41%. W 2008 roku przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, rozpoczęło 4850 bezrobotnych, czyli o 1717 osób (54,8%) więcej niż w 2007 r. Spośród ludzi, którzy ukończyli program, zatrudnienie otrzymało 2031 bezrobotnych, czyli ponad 41%.

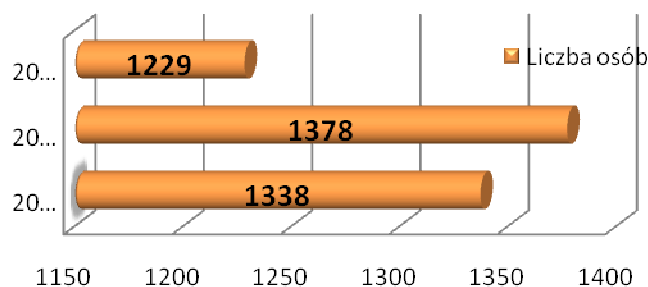
Prace społecznie użyteczne

Praca społecznie użyteczna-oznacza prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej¹⁶.

Gmina sporządza do dnia 31 stycznia każdego roku roczny plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych i przesyła go właściwemu staroście i kierownikowi ośrodka pomocy społecznej. Przy przydziale prac uwzględnia się wiek bezrobotnego bez prawa do zasiłku, stan jego zdrowia oraz, w miarę możliwości, posiadane kwalifikacje¹⁷.

¹⁶ http://www.pupwloszczowa.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=99&Itemid=96, (15.03.2010).

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych, Dz.U. 2005 nr 210 poz. 1745, § 2. 1 - § 4. 2.

Wykres 8. Liczba osób skierowana do prac społecznie użytecznych w woj. świętokrzyskim w latach 2006–2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006-2008”.

Prace społecznie użyteczne wykazywane są w sprawozdawczości o rynku pracy od stycznia 2006 r. i skierowano na nie w omawianym roku 1338 osób. Do wykonywania tych prac w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej w 2007 r. zostało skierowanych 1378 bezrobotnych, czyli o 40 więcej niż w roku ubiegłym. W 2008 r. w programie tym wzięło udział 1229 osób, co oznaczało zmniejszenie ich liczby w porównaniu do roku 2007 o 11%.

Podsumowanie

Aktywnymi programami rynku pracy objęto w 2008 roku 30694 bezrobotnych, to jest o 7,9% więcej niż w 2007 roku. Najwięcej osób zaktywizowano w ramach stażu (35,7%), szkoleń (16,2%) oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy (15,8%). Z roku na rok coraz więcej osób zainteresowana jest podjęciem własnej działalności gospodarczej, przygotowaniem zawodowym w miejscu pracy oraz stażami. Uczestnictwo w stażach i szkoleniach charakteryzuje się niską efektywnością, dlatego sam udział w tej formie aktywizacji bezrobotnych nie gwarantuje znalezienia pracy. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu cieszą się coraz większym powodzeniem wśród osób poszukujących pracy, a urzędy pracy przeznaczają na ten cel coraz więcej funduszy. Niestety nadal bardzo mało osób po ukończeniu takiej formy aktywizacji znajduje pracę.

Bibliografia:

1. Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2006 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, kwiecień 2007,
2. Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2007 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, kwiecień 2008.
3. Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2008 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, kwiecień 2009.
4. http://www.podatki.biz/artykuly/10_74.htm.

5. <http://www.pupwloszczowa.pl>.
6. *Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych*, Dz.U. 2005 nr 210 poz. 1745.
7. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lutego 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej*, Dz. U. Nr 30 poz. 156.
8. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007r. w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy*, Dz.U. 2007 nr 47 poz. 315.
9. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych*, Dz. U. 2009 nr 142 poz. 1160.
10. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne*, Dz. U. 2009 nr 5 poz. 25.
11. *Świętokrzyski Plan Działania na rok 2009*, Uchwała Nr 1666/09 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 kwietnia 2009 r.,
12. *Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001,

Abstrakt

Artykuł prezentuje realizację wybranych aktywnych programów rynku pracy w województwie świętokrzyskim w latach 2006-2008. W celu przeciwdziałania zwiększaniu się ilości osób pozostających bez zatrudnienia powiatowe urzędy pracy posługują się aktywnymi programami rynku pracy, do których zaliczamy: prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie działalności gospodarczej, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace społecznie użyteczne oraz inne działania. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu cieszą się coraz większym powodzeniem wśród osób poszukujących pracę, a urzędy pracy przeznaczają na ten cel coraz więcej funduszy. Niestety nadal bardzo mało osób po ukończeniu takiej formy aktywizacji znajduje zatrudnienie, co oznacza niską efektywność tych form pomocy.

The realization of selective active labour market programmes in the Świętokrzyskie Province in the years 2006-2008

The article presents the realization of selected active labour market programmes in the Świętokrzyskie Province in the years 2006-2008. In order to counteract the rising unemployment rate, District Labour Offices implement active labour market programmes which encompass: intervention works, public works, undertaking business activity, taking up jobs within the employment cost refunding, in-trainings, internships, vocational trainings, socially useful works and many other activities. As active forms of unemployment counteraction are becoming

increasingly popular among people searching for a job, labour offices devote more of their funds to this purpose. Unfortunately, after the completion of this form of training, still a relatively small number of people can find a job, which would indicate a limited effectiveness of such aid forms.

Anna Krzysztofek, Kamil Danielewski, students, Students' Scientific Circle KONCEPT.